

9. listopad 2009

Poljice Off Road, Jaslice 2009

Prije ravnih devet godina mi je sijevnula ova ideja; savladavanje planinskog puta na relaciji od Trnovaca do Poljica terenskim vozilom, starim kolskim putem preko Krajcica, Lijesnice, Kruskovca, Jaslica... Izazov, nemir, avanturistički duh ili sta li je, ali od dana pojavljivanja te ideje 2000-e godine kada sam prvi put u poslijeratnom periodu posjetio svoju dragu planinu, niti me nepustila niti je popustila na intenzivnosti. Možda bas naprotiv, imam osjecaj da se jos dublje i cvrsce ukorijenila u meni. Nije za zanemariti ni vrijeme koje je proteklo od vremena njenog nastanka do same realizacije. Imao sam dovoljno vremena da kujem planove i razradjujem svaki moguci detalj. Mojoj ideji se od samog pocetka prikljucio i Tihomir (Baron), doduse cilj nam je isti ali motivcija razlicita. Ipak povezala nas je ta ideja i poceli smo je od samog pocetka zajedno razradjivati. Bez Boze i Andjelka pohodi Poljicu, kako pjeske tako i vozilima, bili bi godinama nezamislivi. Godinu za godinom ta druzina u pomenotom ili prosirenom sastavu obilazi planinu, uziva u njenim ljepotama ali tu i tamo i osjeti svu njenu srditost i vremenske promjene. Kada bismo prolazili tim putem pjesice u duzini od nekih petnaestak do osamnaest kilometara, gledali bi ga ocima vozaca. Svaki put bi ga nanovo ispitivali i kriticki se hvatali sa njim u kostac. Godine 2006-e smo ja i Baron cijeli put jos jedanput presli lagano, zastajuci na kritickim mjestima kao sto su Jaslice, Kamen i sam izlazak na Povrsje. Sve detaljno fotografirali, provjerili sirinu, prohodnost, uspon. Ono sto nam je zadavalo najvise nevjerice nije bio niti uspon niti sirina puta, nego strcece kamenje iz podloge i naravno najveći neprijatelj svih vozila –eventualno blato u slucaju kise. Kada kazem kamenje onda mislim na stabilne gromade ciji siljci vire iz zemlje i ciji bi nam vrhovi mogli biti kobni po uljne banjice ili

diferencijale. Medjutim bili smo spremni i na to, cvrstina odluke nas je natjerala da razmisljamo trezveno i da se spremimo za svaku mogucu i pretpostavljivu poteskocu. Dakle, alat je bio neminovan; veliki cekic, cuskija, manji cekici i alati za stemanje.

Kada smo svju ideju poceli javno prezentirati, pokrenuli smo lavinu spekulacija. Svi, ama bas svi su bili vise nego uvjereni da je takav poduhvat nemoguc, da necemo savladati ni Krajcice a kamo li Jaslice. Pojedinci su nas poceli zvati i budalama a ni uvrede nisu izostale. Toliko je ta ekspedicija narodu izgledala nemoguca i neizvodljiva da nam je cak i jedan clan stalne ekipe imao dosta sumnje u njen smisao a jos vise u njenu izvodljivost. Srecom, vremenom je omeksao.

Konacno je kucnuo i taj rujanski dan, dan kakav se samo pozeliti mogao. Zreo kasnojletni dan okupan suncem, suh, bistar, prozracan. Iza nas smo imali iskustva proteklih godina u pogledu voznje terenom, nabavke opreme i samog manevriranja na terenu. A ni nasi terenci nisu bili maciji kasalj. Baron je vozio englesku verziju Range Rovera sa ugradjenim vitlom u prednjoj karambolki a ja Nissana Pathfinderera. Jaki, izdrzljivi terenci solidne visine, sa pogonom na sva cetiri kotaca, nove gume, nanovo i svjeze uradjeni servisi u vlastitoj reziji. Baron je tog jutra malo kasnio tako da smo telefonski dogovorili da se sastajemo na ljepotici Lijesnici. Dakle startovali smo ja, Bozo i Andjelko. Do samih Krajcica preko Lucica se moglo u svako doba dana i noci i obicnim vozilom. Put je bio siroko progrnut, djelimicno nasut i održavan. Od Krajcica je započeo tek pravi Off Road. Medjutim, islo je djetinjasto lako, mnogo lakse nego sto smo godinama prije pretpostavljali. Tu i tamo bi terenac malo zaplesao dok ne bi nasao stabilnu podlogu pod gumama i zgrnuo sitne kamencice ali ni u jednom trenutku nije stao i ostao na mjestu. Kod korita, na krivini ka desno isto tako, lezerno je milio izazovnim brdom i mogu vam reci da sam uživao u svakom predjenom metru. Pri samom vrhu Krajcickog brda cekala nas je jedna poduza kamena ploha. Tu smo vec culi kroz rijedak

zrak i Barona kako tutnji preko Opeka i Ostrog Vrha. Terenac je sam na tom mjestu nalazio sebi kolotrake na kojima je najefikasnije grabio podlogu pod kotacima i u drugom zaletu izletio na zaravnjeni plato. Baron je bio sve bliže, Andjelko je ostao negdje iza nas fotografirajući svu ljepotu prirode, Bozo se malo nerado ali kvalitetno prihvatio uloge kamermana. Konacno nas je Baron stigao i takodjer drugim zaletom savladao glatku kamenu plohu. Uslijedila je Lijesnica koju smo za moj ukus presli previse brzo, premalo uživajući u pogledu koji je pucao na sve strane. Lijevo na dolinu Trstionice i mocno Tesevsko brdo, ravno ispred nas na Poljice i ponosno uzviseno Povrsje, desno na visoku Karasovinu i Gredu i iza nas na Sosanjski plato i Ostri Vrh. Uslijedila je suma Kruskovac. Stari kolski put, pouzdane podloge i sirine poceo je polako zarastati u travu i zbuje ali jos je bio pouzdan i bez ikakve bojazni moglo se militi njime. Tu i tamo smo samo radi sigurnosti stukli pokoji strceci kamen iz podloge i kako rece neumorni i svezi Bozo „-ko zna, trebati ce i drugima a i nama samima sledece godine“. Na mjestu koje smo popularno zvali „Kava“ u sredini Kruskovca napravismo jednu kracu stanku, fotografirismo ekspediciju i uzivasmo u svjezini i energiji netaknute prirode. Nedugo zatim nastavismo dalje put Mandica Dola. I taj „piklic“ prodjosmo iz drugog ili treceg zaleta a onda se pred nama ukaza kratka visoravan – zadnji ravniji plato prije samih Jaslica. Na tom platou jos jedanput zastadosmo, malo jedosmo, konsolidirismo se i ja pustih Barona naprijed zbog mogucih zaglavljivanja i njegove sajle i vitla.

Do pola Jaslica izletismo bez ikakvih smetnji. Podloga je bila pouzdana i stabila, desetljecima stucana kotacima zitnih kola pazljivo natovarenim sitnim planinskim „brkom“ ili dvokolica natovarenim truplima jelove gradje –balvanima. Na ovom mjestu ozivi i daleka proslost u meni. Ne znam pouzdano ko je probio sam kanjon Jaslica ili su same prirodno nastale, ali znam da u samom pocetku nije bilo moguće spustiti zitna kola tim strmim kanjonom. Jedino se konjima i nerijetko na vlastitim

ramenima svlacila imovina, najcesce sijeno sa travnatih pasnjak pitomne planine. Znam i to da je moj djed Anto Brko organizirao akcije probijanja Jaslica i stucanja strceceg kamenja iz podloge. Bio sam, a to sam i sada, neobicno ponosan da sam sedamdeset godina poslije tih akcija mogao koristiti taj put gdje su nasi djedovi pocesto riskirali i zivote zaprege a i svoje vlastite. Uz Jaslice se moze terencem, niz Jalice tesko... ipak ne neizvodljivo.

Negdje oko druge trecine Jaslica terenci dodjose i na svoje granice, ne zbog snage ili uspona nego zbog meke podloge od humusa nastalog visegodisnjim opalim liscem. Ako guma nema za sto pod sobom uhvatiti i zapeti –vozilo staje. Nismo, medjutim, ni bili pretjerano uporni ni istrajni. Imali smo vitlo i skratili smo si sav trud. Zakacili smo ga za prvi pouzdan bukvic, ja svog dzipa zakacio za Baronovog i laganim cimanjem naprijed vitlo nas obojicu izvuce na ravni plato. U ovakvim situacijama je oprema i dobra ekipa odlucujuca. A mi smo, srecom, imali oboje. Cekao nas je sledeci prijevoj, kratki „piklic“ ali sa jakim usponom i neravnom podlogom od kamenih gromada. Najprije odrzasmo jednu kracu akciju stucanja kamena, za ovaj nas prohod, za druge avanturiste a i za sledece godine, te nastavismo uz brdoviti Kamen u pravcu Povrsja. Ondje gdje smo prema fotografijama i obidjenom terenu od proslih godina mislili da cemo imati puno posla oko pravljenja novog puta –mocne masine pokazase tek svoj prave sposobnosti. Tek nam je tu bilo jasno da uspon, a svi koji su jednom u zivotu tuda prosli sloziti ce se da je uspon stvarno zavidan, nije bogzna kakva prepreka terenskom mocniku. Najvaznija je podloga, a jaka, gusta, niska i suha planinska trava zvana „brk“ se pokaza kao i proteklih godina pouzdanim saveznikom. U nekim trenutcima smo imali osjecaj da se penjemo uz kosi zid dok je terenac grabio u pravcu Povrsja ne zastajuci ni za sekundu u jednom mjestu. Konacno savladasmo zadnji kameni uspon i sa Kamena izbismo na zaravnjeni plato Povrsja. Daljnja voznja je bila cisto

uzivanje. Pod nama meka i gusta trava, oko nas drag i poznat krajolik, a u nama samo ljubav, ljubav...

Klaus